

Káli István
HUBASLEHEL

Van a szájalomkeltő elesettségek az a fokozata, amelyik az érző halandóban nem az elvárható segítőkészséget serkenti, hanem a megmagyarázhatatlan dühöt indítja be, nem ártó szándékkal, mégis, akár kártékonyra is válható indulattal, vehemenciával, amelynek valószínű oka az értetlenség amiatt, hogy egy épkézláb ember képes az ellenkezés legkisebb jele nélkül így beletörödni a kiszolgáltatottságba. Ha csak egyetlen példányát tárja elébe a környezete nap mint nap ennek a típusnak, már az is elegendő ürügy lenne a méltatlankodására, de ha ez párban jelentkezik, bármennyire is igyekezzen a visszafogottságát minden lehető eszközzel igazolni, a zavaró hatás időnként elviselhetetlenné válik. Ez a megmagyarázhatatlan, legtöbbször kivédhetetlen fellobbanás kerítette hatalmába majdnem egy egész éven át mérnököcskénket is, valahányszor kénytelen volt szembesülni a Kovács ikrekkel, Hubával és Lehellel, mindaddig, amíg mindnyájuk nagy meglepetésére azon a nyárelőn, amikor betöltötték a tizenhetet, Rókai rájuk nem bízta a téglagyártó vonal egyik műszakjában a termelés szempontjából általa mindig kulcsfontosságúnak tartott gép, a nyomócsigás prés kezelését. Addig hiába is próbálta győzködni magát, hogy ennek az ellenszenvnek semmi értelme, hiszen tudta róluk, hogy ártatlanok, mint egy-egy ma született őzgida, a csendességgel párosuló jóság és a szófogadás olyan egyértelműen lerítt minden mozdulatukról, hogy semmi kivetnivalót nem találhatott senki abban, amit tettek, vagy amit mondtak, mégis az volt az őket látók és kényszerűségből figyelők érzése, mintha folyamatosan félnének valamitől vagy valakitől, úgy is viszonyultak mindenhez és mindenkihez, mintha állandó veszélyben, fenyegetettségben élnének, tekintetükben a védtelenség jegyében ide-oda, minden rendet nélkülözve kalimpáltak az éppen csak felvillanó fénykarok, főleg ez indította be mérnököcskénkben a puszta látásuktól is a maró fortyogást, és indulata, bárhogy is igyekezett uralkodni rajta, és álcázni is természetesen, időnként a tettlegességet is sugalló szintig fokozódott. S ez már attól a pillanattól tartott, hogy egy évvel előbb, május végén, tizenhatodik évüket betöltve, odakerültek a gyártelepre a Rókai gyámsága alá.

Talán minden másképpen alakul, ha nem kénytelen már az első perctől szembesülni velük. De aznap délelőtt beugrott egy rövid egyeztetésre Jenőhöz, a geológusi véleményét kikérni a cserepesi és a gödemesterházi kőkitermelés lehetséges mennyiségét illetően a második félévi tervhez, így éppen jelen volt, amikor Rókai becsörtetett az ikrekkel az ő munkavédelmis felségterületére, hogy közbenjárva az érdekükben, mielőbb megkapják a munkába állás előtti, kötelező általános kiképzést. Ismervén a gyárvezető keménykéz módszereit, el is csodálkozott a rendhagyó kérésén, hogy vigyázzon rájuk, mert a fiúk nem mindennapiak, nem annyira azért, mert az átlagnál kissé félénkebbek, hanem mert a telep raktárosának, Takács Ákosnak a fogadott gyermekei. A kettős, meleg beajánlás kíváncsivá tette mérnököcskénket, nem tudta mire vélni Rókai részéről, szakított hát magának annyicska időt, hogy végig jelen legyen a felkészítőn, s kifürkészhesse, mi rejtőzik a gyárvezető rendhagyó vajszívűsége mögött. De csak rövid ideig bírta a semlegességet, mert amit az ikreknek sikerült összefüggően visszaidézni a Jenő rövid, pontos és logikus bevezetőjének tartalmából, az nem tűnt az ész parádéjának. Pedig Jenő azt is megengedte nekik, hogy kiegészítsék egymást, amit az egyik nem tud, hátha a másik igen, mintha nem két, hanem egyetlen ember képességét, tudását ellenőrizné, de már ekkor, az első találkozásukkor sem a fiúk kétséges szellemi képességei ingerelték, hanem az a rettegésig menő félelem, ahogyan a tekintetüket kapkodták, láthatóan amiatt izgulva, mi lesz a következménye, ha valamit nem tudnak. És ezúttal hiábavaló volt a Jenő áldott, tanár bácsis szelídsege, állandó nyugtatgató szava, hangjának szívre-tudatra egyaránt jótékonyan ható kedves, bársonyos tónusa, amikor tudtukra jutott, hogy befejeződött a tudásuk felmérése, úgy gyűrődtek ki az ajtón, egymást gyűrve, olyan rémülettől hajtottan, kezükben a Jenő által pozitívan láttamozott munkavédelmis füzetrel, mintha odabent egy kiéhezett szörnyeteg készülne felfalni őket.

Mérnököcskénk már-már értetlenül fogadta a Jenő bizakodó mosolyát, mert tudta róla, hogy a jóságát nem a tudatlansággal szembeni engedékenységben éli ki, hanem a következetes türelemben, ahogyan a rászorulókat a szükséges minimális tudásra rávezeti. De nem kellett rákérdeznie, mert Jenő, látva az értetlenségét, magától is elmondta a lényegét.

Huba s Lehel egy négy évvel ezelőtt, méhrákban meghalt téglagyári munkásnő, Kovács Berta szerelemgyermekei. Berta már a gyár újra-

indulása óta, zsenge lánykorától itt dolgozott, egyike volt a gettó maradványait eltakarítóknak, s a mindennapok szokásos nyolc órájában, sőt, azon túl is, annyira megbízhatónak bizonyult, hogy Rókai rövid idő elteltével az alapemberei közé fogadta, nem is csalódott benne, a legkényesebb munkákat is pontosan és időre elvégezte. Amikor évek múltán Berta megesett, a főnöke volt az első, akinek bevallotta a másállapotát, s azt is, hogy szándékában áll eltétni a magzatot, mert mit kezdjen majd harmincon már jócskán túl egy szerelemgyermekkel, de Rókai azt mondta neki, a szerelemgyümölcsöt is Isten napja érleli, vétek a természet ellenében cselekedni, ő ezt így véli. S ha Rókai így gondolta, hát Berta is igen, ezért aztán kihordta a terhet, a már idő előtt óriásira nőtt hasa ellenére végig dolgozott, nem is töltötte ki a kilenc hónapot, a téglaplés mellett folyt el a vize, onnan vitték be mentővel délelőtt, s délutánra megszülte az ikreket. Amikor a gyermekek annyira cseperedtek, hogy elérték a súlyt, amivel már kiengedték őket a kórházból, Rókai gyűjtött neki a többiektől annyit, amiből futotta váltás babakelengyére meg egy matracra, amit a gyár asztalosa fabrikálta dupla ágyacskába betehettek. Két hónapig maradhatott otthon Berta a szuterén albérletben, de aztán vissza kellett mennie dolgozni, ha élni akartak, másik három hónapig a faluról beköltözött, folyton gyengélkedő, szívbeteg anyja próbálta rendezni a fiukat, de ő éppen a tél beállta előtt adta fel, amikor a legnagyobb szükség lett volna rá. Berta kivette még az évi pihenőszabadságát, aztán már nem volt mentség, vagy kimarad a munkából, s éhen halnak, vagy menhelyre adja a gyermekeit. De Rókai nem engedhette meg magának, hogy tétlenül nézze a női szenvedést, addig faggatta Bertát, míg végül el nem árulta, ki a gyermekek apja. Az Öllerer-féle kertészetben dolgozott, Berta szerette a virágokat, meg-megállt olykor hazafelé menet, hogy a kerítésen beleskelődve gyönyörködjön bennük, egy ilyen alkalommal szólította le Áron, s addig fűzte, amíg a jólesetből baj esett, csakhogy utána a következményekről nem akart tudomást venni, mert szerinte Berta akár a szódás lovával is megtehetette, ám Rókai, ha magának nem, másoknak sem engedte meg, hogy szenvedés okozói legyenek, először szép szóval próbálkozott, aztán megkereste az öreg Öllerert, s mikor hallotta tőle, hogy senkit nem lehet kényszeríteni arra, ami ellenére van, azon a véleményen volt, hogy lehet, csak férfi kell hozzá, s nem muszáj mindenki tudjon róla. Úgy is történt, Áron

akkor szorult helyzetében azt kérdezte, hogy igen-igen, de mi lesz négyükkel a Berta kis szuterénszobájában, mert neki nincs hová vinni az asszonyt s a gyermekeket, ő Kebeléből jár be mindennap, de Rókainak erre is került válasza, a frissiben igazgatónak kinevezett Basát környékezte meg, finoman felpiszkálva az önérzetét, így aztán alig néhány hónapig kellett a Takács Ákos hat gyermekkel amúgy is otthon ülő feleségének elvállalnia a Berta műszakja idején az ikrekre ügyelést, mert annak elteltével Bertának kiutaltak a lakáshivataltól a Hosszú utcai Sztálin-blokkban egy tisztességes földszinti szoba-konyhát kis kamrával, fürdőszobával, amire már Áronnak sem lehetett ellenvetése. Nem keltek egybe, ezt Áron ellenezte, s a nevét sem volt hajlandó adni a gyermekeknek, Berta sem erőltette, s igaza is volt, mert majdnem egy évig elváltak így együtt, igaz, sokat nem találkoztak, felváltva műszakoltak, Áron meg vasárnaponként kocsmázott, Berta a béke kedvéért még azt az okádtató italszagot is elnézte neki, még azután is, hogy a hétköznapokon is egyre gyakrabban érezte rajta, amikor megérkezett a délutániból, míg egy este, tisztába tételkor fel nem fedezte a kicsi fehér testeken a véraláfutás-foltokat. Semmit nem szólt, csak csendben elsírta magát, kiismerte már annyira Áront, hogy tudja, fölösleges kínlódnia kéréssel, könyörgéssel, rimázkodással, számonkéréssel, úgy sem hatna, ha ital van benne, nem reménykedett, de arra gondolt, hátha mégis, ám amikor két nap múlva észrevette az újabb, friss foltokat, már nem sírt, sokáig álmatlanul virrasztott, volt érve, aminek mentén sikerült határozatra jutnia, másnap délelőtt bekérezkedett az ikrekkel Takácsékhoz, ott hagyta őket, aztán egy papírzsákba, amit Takácsától kapott, összecsomagolta az Áron celeculáit, s beadta a kertészetbe néhány átgondolt, papírra vetett sorral együtt, amelyekben fontosnak érezte egy helyütt Rókaira meg a többiekre hivatkozni. Áron értett a szóból, nem is zaklatta többet. Rókai is megértette a helyzetet, ha nehezen is törődött bele, úgy rendezte hát, hogy Berta csak délelőtti műszakban dolgozzon. Takácsnének, szerencséjére, csak három hétig jelentett még nyugöt, hogy a sajátjai mellett az idegen gyermekekre is odafigyeljen, mert annyi idő elegendő volt, hogy Basa a kellő helyre hintse el azt a néhány elvtársi szót, aminek hála a bölcsőde igazgatónöje nem mondhatott nemet, amikor Berta beadta a kérést, így lett aztán később az óvodával is, az iskolával pedig már nem volt gond, a fiúk, bár szokatlan félszességük korán

kiütközött, noha Berta soha nem vetette a szemükre közvetlenül, hogy fölösleges volt megszületniük, és sem a többnyire morcoságát, sem a ritkán örömét álcázó pillanataiban nem tett különbséget köztük, azon kívül, hogy Hubának balról jobbra, Lehelnek jobbról balra fésülte reggelente a haját, a világ gyakori, fölösleges szigorúsága ellenére is nyurga, mondhatni szemrevaló legénykékké cseperedtek, a naponként felváltva hordott kulccsal a nyakukban elboldogultak együtt, otthon a rendcsinálásban jobban, az iskolában is, bár ott kevésbé jól, s ha Bertát nem dönti le az ocsmány kór közvetlenül azután, hogy ők a négy elemít befejezték, talán másképpen alakul az életük. Végigvizgalták az anyjuk maradék életét, ötödik osztályba jártak, még a tizenkettőt sem töltötték be, amikor eltemették, sírni sem tudtak, nemigen értették, mi történt velük, s főleg azt nem, amit Rókai mondott, hogy attól kezdve magukra kellene boldogulniuk, ha nem akarnak árvaházba kerülni, végül nem rajtuk múlt, hogy nem kerültek oda, Rókai úgy hitte, megoldható anélkül is az életük, harminckilenc nő dolgozott a keze alatt, nagyjából hathetente egyszer kerülne rájuk sor, még a kevésbé szapora kezűeknek is kibírható, harmincnégyen vállalták, közel három hónapig ment így a naponta más pótanyával, jóformán ki is húzták a nyarat, valamivel az iskolakezdés előtt jött az értesítés, hogy a kiutalás címzettjének elhunytja miatt, nem lévén nagykorú a lakók jegyzékében, a lakást más kapja meg, ennyi bürokrata érzéketlenséggel szemben már Rókai is tehetetlennek érezte magát, de Takács Ákos, aki a főnökével együtt szorgoskodott a kistemplom presbitériumában, egyik délelőtt azt mondta, ahol hatan felnőttek, ott még kettő se nem oszt, se nem szoroz, Takácsné sem volt más véleményen, Basa szólt a fontos komájának, hogy gyámhatóság se legyen, addig is elválaszthatatlanok voltak, azután is azok maradtak, ennyi, kegyetlen, szép történet.

Mérnököcskénk magába roskadt tőle, de bármennyire igyekezett, a helyzet nem változott. Tudta, hogy akarata ellenére gyüremlik fel benne az a különös indulat, amit a Kovács ikrek látványa szül, szégyellte is, olykor már utálta is magát miatta, viaskodott az érzéssel, mindhiába. Gondolta, Jenőnek tán csak kerül valami ellenszere a bajára, úgy vallotta meg neki, mint halálos bünt, de ő sem tudott mást tanácsolni, mint hogy ne hadakozzon vele, majd elmúlik, ha nem hagyja folyton előtérbe törni. Nagyon igyekezett minél távolabb tartani magától, amint előjött, más témát keresett, várta, hogy beigazolódjon

végre a Jenő-féle remény, de eltelt egy hónap, kettő is, és az érzés ugyanúgy ismétlődött, ha a véletlen alkalmat teremtett rá. Akkor ötlött fel benne, hogy mi lenne, ha a nemrég győzködéssel ráhárított aprócska hatalmat kihasználva valami egyszeri jócselekedettel megpróbálná ellensúlyozni a rossz lelkiismeretét. Sejtette a lapuló gonoszságot abban, ahogyan csak a benne fel-feltörő tünetet akarta kezelni, nem a kiváltó okát, pedig Jenő ki is hangsúlyozta, csak azért tanácsolta, hogy ne foglalkozzon vele, s ezt szokása szerint meg is indokolta, mert egyértelmű volt: a kiváltó okon úgy sem változtathatna egyik napról a másikra. Még nem tudta, mit és mennyit engedhet meg magának, az elmúlt közel fél évben meg sem próbálta kipuhatolni, hagyta hamujában elhalni a megalkuvást, pedig amikor Basa behívatta, és félreérthetetlenül tudtára adta, hogy ha már nem akart „belépni a legjobbak közé az élcsapatba”, legalább az ifjúsági szervezet vezetését el kell vállalnia, különben fuccs az irodavezetői kinevezésének, mert ő „nem hajlandó dobbantónak aláállni”, a mindenkori viszolygása ellenére hagyta magát rábeszélni, arra gondolt, lehet azt szépen is csinálni, de aztán semmi látszata nem volt az ő nagy tisztségének, valahogy ódzkodott attól, hogy odaálljon a többiek elé főnökösködni, még akkor is, ha biztos volt benne, hogy amit ő kínálna ez esetben, nem szülne kényszerérzetet, legalábbis nem olyant, mint a mindennapi teendője, a tervleosztás. Valahányszor előtérbe került az ötlete, azon töprengett, mi lehetne az, amiben az ikrek végre a jobbik oldalon kitűnhetnének, ha alkalom teremtődik rá, Rókait is, Takács Ákost is megpróbálta szóra bírni, de ők nem igazán értették, mit akar.

Aztán, mintha beigazolódni látszana, hogy a jó szándék mellé a szerencse is odapártol, egyik délután, hazaindulás előtt benézett a klubba, ahol a vállalat amatőrökből álló, első ligás asztalitenisz csapata edzett. Legnagyobb csodálkozására ott találta az ikreket is, a fal mellé állított padon ülve szinkronban kapkodták a fejüket a labda röptét követve, miközben Bognár Karcsi, a jogtanácsos és Kurta Zoli, a káderes a beavatottak rutinjával tették próbára egymás kitartását a fonáküteket meg azok fogadását illetően. A fiúknak már a pusztá belefeledkezése a látványba is nevetséges volt, mert azon is kiütközött a szorongás, még ha különbözött is a mindennapitól, s ezt még fokozta a fejük különös, ide-oda szinkronmozgása. Mérnököcskénk, miközben figyelte őket, kénytelen volt elcsodálkozni a felfedezésen, hogy ezúttal

nem érzi velük szemben a szokásos ellenszenvet. Ám az egész csak addig tartott, amíg észre nem vették őt, attól a pillanattól kezdve ismét kiültek rajtuk a már megszokott jelek. Alighogy kimondta, már tudta, butábbat nem kérdezhetett volna tőlük, mint hogy mi hozta ide őket, szinte egyszerre válaszolták, hogy szeretik ezt a játékot, és ahogy mondták, az maga volt az ártatlan, kisgyermekes lelkendezés. S hogy még inkább veleje legyen a kijelentésüknek, Kurta Zoli is bekapcsolódott a beszélgetésbe egy „bizony, igen” szintjéig, noszogatva mérnököcskénket, hogy mérkőzzön meg velük, ha úgy gondolja, meg kell cáfolnia az ő állításának igazát. Nem volt nagy játékos, de alkalomadtán ellesett egyet s mást az amatőr fortélyokból, így aztán, főleg az ikrek feszültségének oldása, na meg a közeledés kedvéért, ennek szükségességét ösztönösen megérezte, vállalta a kihívást. Úgy vélte, bemelegítenie sem kell, dzsekiét az egyik székre dobta, és feltűrt ingujjal odaállt az asztalhoz. Ami következett, arra nem számított. Csak néhány percnyi időnek kellett eltelnie, hogy egyértelműen megszegyenüljön: Hubával négy, Lehellel három győztes poénig jutott a huszonegyig tartó szettben. „Na, mit szólnsz a remek utánpótláshoz, mérnök úr?!”, ragyogott rá győzelemittasan a pályaszéli döntőbíró szerepéből Kurta Zoli. Semmit nem szólt, eltűnődve nézte a fiúkat, egyikről a másikra sétáltatva a tekintetét, mert nem értette, honnan eredve kerül azokba a viseltes bakancsokban apróztató lábakba a fürgeség, amely mindig pontosan oda perdíti az esetlennek látszó testet, ahol a labda az ő térfelükön pattan, honnan a vékony bal karokban az erő, amellyel visszaadhatatlanul csapták le neki a labdát akkor is, amikor ő a lehető legnagyobbat nyeste rajta, honnan a csuklóokban a finomság, amellyel az ő nyeséseit visszanyesték, ha az volt a győztes megoldás, de főleg honnan a tekintetükben az elszántság tüze, miközben az ellenfél szándékának kiismerésére, kijátszására, akarátának legyűrésére összpontosítanak. Akkor váratlanul átvillant rajta a kétely, hogy mindaz, ami az elmúlt fél órában történt, csupán a véletlen műve volt, de nem akart erre gondolni, a helyzet gyakorlatiasabb oldala érdekelté jobban, ugyanis az immár kész tervvel szolgált arra, hogy szándékát megvalósítsa, s ehhez semmi nem tűnt kézenfekvőbbnek, mint egy vállalati asztalitenisz-verseny a fiatalok számára.

A következő hónap elején sort is kerített rá. Szüksége volt annyi időre, hogy rendesen megszervezze az egy hétig tartó küzdelmeket.

A fővállalat minden helyi alegységében meghirdette, mert azt szerette volna, hogy minél többen részt vegyenek, ezáltal minél nagyobb lehessen a győztesek dicsősége, s ugyanakkor ne csak egy száraz baráti vállveregetés legyen a jutalmuk. Arra számítva, hogy a döntőt csakis a Kovács ikrek játszhatják, úgy fogalmazta meg a versenyszabályzatot, hogy a döntőbe jutók azonos elismerésben és jutalomban részesülnek. Mivel a hangsúly a lehetséges jutalmon volt, meg kellett találnia hozzá a forrást, ehhez egy kicsit többet kellett a számára idegen terepen ügyködni, de azért a támogatásért, amivel végül megvásárolhatták a Kurta Zoli javasolta szükséges felszerelést meg ütőket, érdemes volt kompromisszumot kötnie önmagával, s kitartóan a nyakára járni az ifjúsági szervezet városi vezetőségének. Hogy ki ne lógjon a lóláb, a pingpong mellett sakkversenyt is rendezett, fiúknak és lányoknak külön-külön, így aztán egy egész hétig minden délután teli volt a vállalati klub fiatalokkal, és közben egyikük sem érezte úgy, hogy ő csak nélkülözhetetlen eszköz a Kovács ikrek megdicsőülésének folyamatában. De ha rájönnek is, bizonyára elnézik a vétkezőnek, megtapasztalván azt az emberfeletti örömet, amit a nyertesek kinyilvánítottak, amikor a döntő színvonalas, kíméletlen testvércsatáját követően, amelyet ezúttal három játszmában Huba nyert meg, a nekik járó jutalmat – egy-egy sportcipőt, zoknit, nadrágot, mezt és az akkorra divatossa lett, egyik felén piros, a másik felén fekete szoft ütőt – kézbe vehették.

Mérnököcskénk tévedett, amikor úgy hitte, a visszhangos eseménnyel elszáll fejről az átok. Mert Huba s Lehel örömteli magabiztossága ott rekedt a klub falai között, onnan kitörni képtelen volt. Azután is, akárhányszor látta őket, amint az udvart takarítják, jobbra-balra kapkodva a fejüket, nehogy valaki valamilyen akaratlan mulasztást számon kérhessen rajtuk, ugyanazt az ingerültséget érezte. Az első két-három alkalommal szóvá is tette, hogy értelmetlen a félelmük, de észlelvén, hogy azzal még inkább fokozza a riadtságukat, jobbnak látta nem foglalkozni velük, ezért, amint megpillantotta őket, inkább visszafordult útjából. Ám nem tudott beletörődni, s egy csendesebb pillanatában, megfelelő ürügyet találva, rányitott Rókaira a dilemmájával, mert hogyan lehetséges az, hogy valaki játék közben szenvedéllyel, lángolással akarja a győztességet, s minden egyéb helyzetben rikolt belőle a vesztes mivolta. Rókai, rezzenéstelenül állva a nekiszegülő kérdő tekintetet, hosszú másodpercekig némán mosolygott, mint aki

tudja a választ, de nem akarja elárulni, aztán mégis megnyitotta magát a titok kimondására: „A játék az játék, mérnök elvtárs, bele lehet mélyülni, fel lehet oldódni benne ideig-óráig, ám azon kívül minden egyéb az élet, a pusztá lét része, s azt illik nagyon komolyan venni, arra illik mindig nagyon komolyan odafigyelni. Semmi különös nincs abban, hogy Huba és Lehel is ezt teszi. Csak talán másképpen, mint maga vagy én. Mert nekik más élet adatott.”

Más élet, más élet, zakatolta aznap mérnököcskénk fülében hazafelé menet minden, amivel szembement, vagy ami elhaladt mellette. A csend is ezt zakatolta lefekvés után, a fél éjszaka átvirrasztása közben, s nem is lett volna baj, ha segít megszabadulni az átoktól. De az kitartott mindaddig, amíg Rókai el nem döntötte, hogy a Kovács ikrek többre hivatottak, semmint egy életen át a téglagyár gyakorlatilag kitakaríthatatlan udvarát kelljen, folyamatosan kapirgálva, tisztának láttatniuk. Mert attól a naptól kezdve minden megváltozott. Már az első műszakjukat követően úgy masíroztak át az udvaron félszeg lépteikkel a kapu felé menet, hogy mindkettőjük szemében ott tündökölt az alkotás hősiessége, s ha valaki, akit érdekel, jobban összpontosít, akár azt is kiolvashatta volna büszke tekintetükből, hogy az alatt a nyolc óra alatt, amíg ők felügyelték, kezelték a gépet, pontosan hányszor csapott le a vágókar, s ezáltal hány ezer új téglával gyarapodott az építhető világ.

Mérnököcskénk azon a héten minden műszakváltás után megleste a belső békéjének visszaszerzését jelentő diadalmenetet, s amikor Jenő rajtakapta, jólesően nyugtázta cinkos „naugyemondtamén” rávillanását. Azok után nem is kellett túl sok figyelmet szentelnie a Kovács ikrekre, elég volt, hogy tudta, Kurta Zoli hetente három alkalommal beöltözteti őket a megnyert szerelésükbe, és atyain felügyeli a labdapattogatásukat. Csak két alkalommal kerültek előtérbe, egyszer, amikor őszinte elismeréssel megmosolyogta őket játék közben a szenvedélyes egymást biztatásért, azon a focimeccsen, amelyiken a téglagyáriak az adminisztratív személyzet többnyire puhány tisztviselőkből és műszakiakból álló csapatával mérkőztek meg a minden tavasszal szokásos belső bajnokságon, másodsor, amikor híre kelt, állítólag maga Rókai mesélte a könyvelőségen a hölgyeknek mellkihúзва, mintha az ő külön hódítói érdeme lenne, hogy Bordás Olga, a nagyszájú, nagytestű, a frivolságával állandóan tüntető gépkezelő

lány a vasalóbetétesektől, egyik délelőtt a téglaprés mellett elhaladtában szemérmetlenül apropózott a Huba beavatatlan mulyaságára, amire Lehel azzal vágott vissza, hogy nem tudja, ki bánná jobban, ha ők ketten nekifognának bebizonyítani az ellenkezőjét. Értelmét is veszíti minden addigi törődése velük, ha azt a verőfényes szeptember végi szombati napot, amikor az irodája ablakán kitekintve éppen az élet mindent felülíró szépségére meg a lilapereszkes hétvégére gondolt, meg nem zavarja az aggdalomra alkalmat adó látvány, amint Jenő végiglohol a gyár udvarán, amit néhány pillanat múltán még fokozott a kapun berobogó mentőautó szirénájának vijjogása. A baj a rendhagyó tünetekből ítélve nyilvánvaló volt, még nem tudhatta, mekkora lehet és kit ért, a feltételezett jóérzése visszatartotta attól, hogy a munkáját otthagya odatolakodjon a szenvedő körül bámépszkodók közé, nem is lett volna ott semmi keresnivalója, már amúgy is mindenki jelen lehetett, aki számított, ugyanis alig egy perccel a mentő megérkezését követően látta hátrasietni a gyártócsarnokba az alapegységet műszaki szempontból vezető Basát, majd fél percre rá Stratulatot, az igazgatót is, ebből arra következtetett, hogy talán valami komolyabb munkabaleset történhetett.

A mentő jó negyedóra múltán ugyanúgy, idegtépően szirénázva kirobogott a kapun. Éppen csak egy pillanatra sikerült odakapnia a tekintetét, de ez elég volt ahhoz, hogy a hátsó, betegszállító fülke félig lehúzott ablakán át megvillanjon a Rókai meg az egyik Kovács iker arca. Azonnal belenyilallt a szánakozás, mert egyértelmű volt, hogy őket, vagy közülük valamelyiket érhetette baj. Nem kellett sokat várnia, hogy balsejtelme beigazolódjon. Alig ment el a mentő, látta előrejönni Jenőt a két főnökkel, mindegyikük arcán más-más kifejezés ült, Jenőnek még a roskadt tartásáról is leritt a kétségbeesés, Basa a trió közepén haragosan forgatta a fejét egyikről a másikra, Stratulat ingerülten, széles, ritmustalan karmozgatással gesztikulált, mint egy ütemet vesztett karmester. Várt egy annyit, amiről úgy gondolta, elegendő volt, hogy azok hárman kibeszéljék magukat, akkor felment Jenőhöz. Amint benyitott, szembesült a beszédes fájdalommal, amely barátja, az élet érlelte ember tekintetéből áradt, mintha azt kérdezte volna, na, mondd meg, hogyan lehet az, hogy ilyesmi megtörténhet. Hogy pontosan milyen, azt nemsokára megtudhatta. A kiváltó ok Bordás Olga volt, de azonkívül semmiben sem vétkes, pusztán csak

szóval tartotta a fiúkat, arról nem hajlandó nyilatkozni, hogy tapasztalt nőként miért éppen az ő félszepségükre gerjedt be, annyit elárult, hogy bár még elég nyeszettek, nem csak ő, a többi lány is úgy tartja róluk, ha beérnek, lesz még belőlük gálickő. Huba állt az adagolásnál, Lehel a vágókarnál, Olga ezúttal is Hubát heccelte, miközben ő egy tizenkettes betonvas darabbal éppen a nyomócsiga kezdő tekerce elé, a prés belső falára lerakódott palagyurmát igyekezett lepiszkálni, hogy oda ne száradjon, kössön, ez szokása az ott dolgozóknak, rossz szokása, bármennyire is ki lett hangsúlyozva nekik minden hónapban a felkészítőn, hogy a működő gépbe semmivel nem szabad belepiszkálni, mindketten tudták, Lehel igazolta is, de azt mondta, vétek akár egy percre is megállítani a prést, mert az termelés kiesést okoz, s mit szól Rókai elvtárs, Huba nem arra figyelt, amit csinált, a vasrúd megcsúszott a síkos palán, elkapta a csiga, Huba megpróbálta két kézzel kihúzni, mert attól tartott, amire Rókai számtalanszor felhívta a figyelmüket, hogy ha valami kemény tárgyat beforgat a csiga, szétverheti az egész berendezést, Lehel még azt is tudta, Rókai mesélte nekik figyelmeztetésképpen, hogy a drägășani-i téglagyárban dolgozó szőlősgazdák szüret táján így szabotálták a működést néhány nap kényszer szabadság érdekében, de nem volt elég erős hozzá, nagy bután a végsőkig kitarzott, hogy a gépet megóvja, csak hogy az a vasrúddal együtt a kezét is beforgatta, ordított a szörnyű fájdalomtól, szerencséjére Lehel a még soha nem hallott hangtorzóból azonnal felmérte a helyzetet, az ember nem feltételezett volna belőle ennyi cselekvőkészséget, megnyomta a leállító gombot, ez mentette meg Hubát attól, hogy az egész karja leszakadjon, így csak a kézfeje zúzódott szét csuklóig, de ez is csak akkor látszott, amikor Rókai leszereltette a prés oldalát, nem merte fordítva kötni a sarukat, hogy visszafelé forgatva a csigát, kihajtsa, mert nem tudhatta, milyen állapotban van a Huba karja, ő beszélni sem tudott, magán kívül volt, jobbjára aléltan, rogyant térdekkal nyüsztett, reszketett a fájdalomtól, miközben Bordás Olga percekig a honaljától átnyalábolva tartotta, amíg végre kiszabadult a gép fogságából. A mentőorvos igen csóválta a fejét, de aztán azt mondta, nagy valószínűséggel nem kell csonkolni, ám abból következtetve, ahogyan kinéz, kicsi a valószínűsége, hogy az a sérült balkéz az életben még egyszer tökéletesen használható lesz.

Jenő rákérdezett, mert nem értette, miért éppen a történet befejeztével kezdett el gyöngyözni mérnököcskénk szeme, nem is érthette, ő nem láthatta maga előtt azt a mozdulatot, amelyik a szinte lehetetlen leütést szülte, amivel Huba bevitte Lehelnek a döntőben a győztes poént, és azt sem, ahogyan utána egymást átölelve örömtáncot lejtettek a mérközésen bíraskodó Kurta Zoli meg az egész versenyt felügyelő Bognár Karcsi őszinte, elismerő, szinte már boldog tapsa közepette. Akkor még azt hitték, két fő az utánpótlás.

Rókai csak műszakváltás után ért vissza, megvárta a négyórás műtét végét. Ciugudean doktor is ugyanazt mondta, amit a mentőorvos, reméli, hogy megmarad a Huba keze, de akármennyire is odafigyeltek minden apró csontra, a fontosabb erekre, az idegszálakra, kicsi a valószínűsége, hogy ugyanúgy tudja használni majd, mint előtte, mert a csuklója szilánkosra tört, egy-két utólagos sebészi beavatkozással lehet még rajta javítani, de tökéletessé tenni soha. Addig a kórházban marad, amíg végleg be nem bizonyosodik, hogy szükségtelen a csonkolás.

Lehel egész vasárnap, késő estig, s hétfőn már kora reggeltől ott ült Huba mellett a kórteremben, aznap Rókai is beugrott hozzá, ő mondta el, miután visszajött beindítani a délutáni műszakot, hogy már nincs olyan nagy fájdalma, tudja egy kicsit mozgatni a hüvelykujját, Ciugudean doktor szerint ez semmi nem jelent, ő mesélt mosolyogva a fiúk ikerségéről is, a nővérek szerint két napja meg sem szólalnak, csak nézik egymást, talán úgy enyhítik a fájdalmukat, egyiknek a keze igényli, hogy múljon a kín, másiknak a lelke, hogy ne csordogáljon folyamatosan a könnye. Lehel vele akart jönni, mert délutános, ő mondta, maradhat nyugodtan, Hubának nagyobb szüksége van most rá, mint a gyárnak, nehéz volt lebeszélni, mert a munkából nem szabad kimaradni.

Hétfő reggel Jenő, az erre vonatkozó szabályzások szerint, lejelentette a munkavédelmi felügyelőségnek a Huba elszenvedte balesetet, tekintve annak súlyosságát, amely hosszabb munkaképtelenséget, de akár egy életre szóló rokkantságot is eredményezhet. Stratulat még aznap aláírta a balesetet kivizsgáló bizottság összetételéről szóló határozatot, amelynek ilyen esetben a helyi munkavédelmi felelős, egy vagy két megfelelően képzett, lehetőleg vezető beosztású műszaki alkalmazott mellett kötelezően tagja kell hogy legyen egy központi felügyelő is. Deleanu Dan mérnök már kedden kora délelőtt meg is

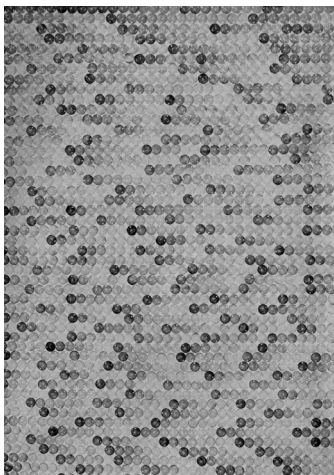
érkezett, bejelentkezett Stratulatnál, majd Jenőnél, aki szólt a bizottság másik tagjának, Gyuszinak is, együtt mentek hátra Rókaihoz, ellenőrizni a munkavédelmi kiképzést igazoló dokumentumokat, aztán az ő kíséretében át a csarnokba, hogy Deleanu mérnök megértse, pontosan mi is történt, hogyan is történt. Nem tűnt fafejűnek, ahogy később Gyuszi mesélte, csak vaskalaposnak, de még így is el lehetett nézni neki, ahogyan kicsit rájátszott arra, hogy ő a főnök, minden apróságra rákérdezett, jegyzetelt is, majdnem az egész délelőtt ráment, Rókai egy idő után már habzott, mert addig állt a gép, amikor már úgy tűnt volna, hogy tiszta előtte a kép, mielőtt a szenvedővel is beszélt volna, a jegyzőkönyv pontossága kedvéért ragaszkodott valamennyi szemtanú vallomáshoz és írásos nyilatkozatához, a Leheléhez is tehát, így aztán Basa, a Jenő kérésére kénytelen-kelletlen Rókai alá adta az ARO-t, Szikárral, a sofőrjével együtt, hogy sürgősen elhozzák a kórházból. Hamar megjárták oda-vissza, a vizsgálódóknak éppen csak a kávéjukat volt idejük meginni a Stratulat irodájában, a terepjáró már beporozott az udvarra, hátra a csarnokhoz, mire ők is hátramentek, Lehel már ott állt Rókaival együtt a műszakváltás miatt éppen ismét megállított prés mellett, kezében a Huba kihágásában cinkos betonvas rúddal, remegve, mintha fázna. Deleanu mérnök őt is türelmesen meghallgatta, aprólékosan kikérdezte, majd arra kérte, a tökély kedvéért mutassa meg, mit csinált Huba. Lehel éppen a példálózás közepén volt, amikor Jeremiás, akit Rókai azon a héten délutánra osztott be a vágókart felügyelni, s csak Rókait meg Lehelt figyelte, azt gondolván, ő lesz a társa, beindította a prést. Alig néhányat fordult az indítómotor hajtotta lendkerék, amikor Rókai torkából kiszakadt a fülsértő *állj*, de Jeremiás nem értette, mit akar, s mire a gyárvezető odaugrott, hogy megnyomja a piros állítógombot, Lehel már csuklón felül benne volt az érzéktelen acélsiga zúzószorításában.

Senki nem tudta feldolgozni, érteni sem igazán, mi történt, hogyan történhetett. Ciugudean doktor sem. Ezúttal már három és fél óra alatt végzett. Azt mondta Rókainak, azért fél órával hamarabb, mert már rutinműtétnek számított. Rókai, saját bevallása szerint, még nem hallott ember hangjából ennyi keserűséget kicsengeni. Úgy mesélte ezt, mint akinek jóformán nincs is köze a történetekhez. Pedig Deleanu mérnök javaslatára, a közvetlen személyes kihágások mellett az ő közvetett felelősségét is megállapították, annak minden következmé-

nyével, Stratulat és Basa össze is szólalkozott emiatt, mert az igazgató úgy vélte, menesztetni kell, de legalábbis megfosztani a vezető beosztásától.

Huba s Lehel három hétig élt kórházi koszton. Akkorra már Ciugudean doktor is megbizonyosodott, hogy nincs, egyikük esetében sincs szükség csonkolásra, a sérült kezek életfunkciói, ha lassan is, de javultak. Újabb három hét múlva lekerült róluk a kötés, és a védőgipsz is. A doktor ideiglenes rokkantsággal semmittevésre szánta őket, de ettől vigasztalhatatlanok lettek, így aztán már másnap munkára jelentkeztek. Rókai nem tudta, hová oszthatná be őket, a nyírágseprűt sem voltak képesek rendesen megfogni, mindkettőjük bal csuklója merev maradt. Apró megbízásokkal lézengtek át a telet.

Tavaszc végén felbomlott a vállalat asztalitenisz csapata. De nem az utánpótlás hiánya miatt. A mindentudók és mindent eldöntők úgy határoztak, felosztják a fővállalatot az alapegységgel együtt, s minden ágazatot más-más alárendeltségbe helyeznek. Ez a Kovács ikreknek semmit nem mondott, semmit nem is jelentett. Hallottak róla ugyan, de Rókai megnyugtatta őket, hogy amíg ő van, minden rendben lesz. És ők hittek neki. Csak mérnököcskénk döbönt rá egyik verőfényes nyár eleji napon, amikor meglátta őket az udvaron, amint a kapu felé igyekeztek, hogy ismét rajta ül az átok.

Omotra No 506., 2016 (70 x 50 cm, szén, préselt szén, papír)